

Ola Stafseng

Den skjulte læreplanen

DONALD BROADY

DEN DOLDA LÄROPLANEN

KRUT-ARTIKLAR 1977-80

Den skjulte læreplanen er første utgivelse fra Symposion Bokforlag. Men forfatteren Donald Broady er ikke ny, han har vært lærer i ungdomsskolen i seks år, vært en ledende person i Kritisk utbildningstidsskrift (KRUT) fra begynnelsen, og arbeider som forsker innen pedagogikk og sosialiseringsspørsmål. Han har i mange år arbeidet med sentrale europeiske utdanningsteorier, men i motsetning til de fleste innen dette feltet evner han å fokusere skolepolitiske og pedagogiske problemstillinger på en forståelig og hverdagslig måte.

Dette kvalitetstrekket er ikke minst tilstede i de fem hovedartiklene fra KRUT som er samlet i denne boken: *Lhrerens yrkessykdom*, som er individualisering og psykologisering, *Læreren og lønnsarbeidet*, et problematisk forhold såvel konkret som abstrakt, *Utdanningens grenser*, om Sisufos-

paradokset i skolearbeidet, *Progressivismens røtter*, en kritikk av den entusiastiske humanisme som preger «progressive», og *Den skjulte læreplanen*, en bredt anlagt synliggjøring av det som skjer i klasserommet. I tillegg inneholder boken KRUT's forhistorie og en del redaksjonelle tekster (ledere), slik at aktuell pedagogisk debatt avspeiles.

I kjølvannet av positivismekritikken hadde også vi en åndsfrisk pedagogisk kritikk på venstresida. Denne synes å ha forslummet til en tradisjonell polarisering mellom autoritære og liberale posisjoner, eller har endt i frustrert likegyldighet. I dag er KRUT og Donald Broady et av de få åndsfriske pustehull vi har i nordisk skoledebatt. I denne boka vil skolefolk merke at de støttes og kritiseres, naiv og utopisk praksis sønderrives — mens det samtidig bygges opp igjen en mere langsiktig fornuft. Den langsiktige fornuft betyr dialektisk tenkemåte, og hver av artiklene er eksemplariske lærestykker om forholdet mellom det virkelige, det nødvendige og det mulige i skolen. Boka er samtidig et oppgjør med forestillinger om at pedagogikk er idéer i lærernes hoder, med læreres gruppeforskansninger i «progressive metoder» — og med de mekaniske analysene av forholdet mellom markedet, staten og skolen som har korrumpert marxistisk skolekritikk.

Boka er svært nøktern, og det er underlig å betrakte med norske øyne den hysteriske reaksjon som er antent i omtale og pressdebatt. SKP- og høyrealliansen «Kunnskap i skolen» har gått til voldsomt attack mot Broady, som en av disse «fanatiske sosialreligiøse» som driver «virkelighetsforfalskning og en totalt forgiftet argumentasjon» osv. Dette kan jo antyde at Broadys bok er et bidrag til å gjenreise en fruktbar marxistisk posisjon i pedagogisk forskning og debatt.

Irene Engelstad

Engasjerte klisjéer

Toril Brekke har tidligere utgitt tre bøker. Arbeiderromanen *Jenny har fått sparken* (1976) vakte mye debatt og ble trykt i tre opplag. Ungdomsromanen *Gutten i regnet* (1978) og den fine barneboka *Mikkel og brødrene hans* (1980), fikk mindre oppmerksomhet i mediene. Da Toril Brekkes nye roman, *Den gylne tonen*, ble valgt til Månedens Bok, ble hun igjen sikret oppmerksomhet og store opplag.

I likhet med andre AKP-forfattere som Tor Obrestad og Espen Haavards-holm, har Toril Brekke nå tillatt seg selv å la problemer og hendinger fra den såkalte privatsfæren danne utgangspunkt for historien hun vil fortelle. Romanen handler om Marion, 31 år gammel, gift med legen Georg Krossøy. De to traff hverandre for 12 år siden i august i Studentertulunden i Oslo, forøvrig samme dag som Sovjets invasjon i Tsjekkoslovakia rystet det norske folket. Marion var da elev ved Forsøks-gymnasiet og på vei inn i samfunnet igjen etter å ha gått på stoff i lenger tid. Etter en kort tid ble hun gravid, giftet seg med Georg, fikk ikke tatt artium, men fikk etter hvert tre barn og flyttet som legefue med familien til Narvik.

Bokas nåtidsplan strekker seg over et par måneder høsten 1980 og handler om en ekteskapskrise, hvis en kan kalle det det, ettersom den først og fremst utspiller seg i Marion og ikke mellom henne og ektemannen. Marion, som ikke finner seg til rette som legefue til en taus og trett mann, har tatt seg jobb på restauranten «Svarta Bjørn». Der traff hun musikeren Jon, hadde en kjærlighetsaffære med ham, men finner ut at han er en meget ustadig fyr. Marion forsoner seg med å skulle fortsette ekteskap og familieliv omtrent på de samme premisser